

นโยบายการจัดการของเสียจากชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดเชียงใหม่

รวีวรรณ ว่างพฤษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2556

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

นโยบายการจัดการของเสียจากชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่

SOLID WASTE MANAGEMENT POLICY OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, CHIANG MAI PROVINCE

รวิวรรณ วังพุกย์ 4936374 PPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ฉัตรสุมน พงศ์ดิถีบุญ, ปช.ด.(ประชากรศาสตร์), เศรษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, ศษ.ค.(ประชากรศึกษา), สุธี อยู่สถาพร, D. EN D.(REGIME 1984) (HONS.)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษานโยบายการจัดการของเสียจากชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบาย สถานการณ์ ศักยภาพ ระดับการให้ความสำคัญและระดับการดำเนินงานในการจัดการของเสียจากชุมชน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากประชากร ผ่านผู้รับผิดชอบการดำเนินงานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 113 แห่ง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 109 ชุด หรือร้อยละ 96.46 จากองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก 30 แห่ง ขนาดกลาง 75 แห่ง และขนาดใหญ่ 4 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้ค่าไคสแควร์

ผลการวิจัย พบว่า ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลมีผลต่อการกำหนดนโยบายและการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการของเสียจากชุมชน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการให้ความสำคัญและระดับการดำเนินงานในการจัดการของเสียจากชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่างจากจำนวนประชากรที่มีความสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญในการจัดการของเสียจากชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 องค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 59.63 มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดการของเสียจากชุมชน แต่มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องการจัดการมูลฝอยตามกระบวนการทางกฎหมายเพียงร้อยละ 30.28 สัดส่วนในการบังคับใช้กฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เท่ากับร้อยละ 100 ร้อยละ 56.52 และร้อยละ 25 ตามลำดับ นโยบายการจัดการของเสียจากชุมชนส่วนใหญ่กำหนดเรื่องการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการห้ามเผาขยะในที่โล่ง ที่สาธารณะ การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บขน และกำจัดของเสียจากชุมชน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 ขนาดไม่มีการดำเนินการใด ๆ ในกระบวนการเก็บ ร้อยละ 47.71 และกระบวนการขน ร้อยละ 49.54 แต่ให้ความสำคัญและมีการดำเนินการกำจัดโดยองค์กรเอง มอบให้บุคคลใดดำเนินการภายใต้การควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น และอนุญาตให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตดำเนินการ โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยค่าบริการ มากถึงร้อยละ 74.31 ทั้งจากการฝังกลบ การหมักทำปุ๋ย และการเผา เพื่อลดปัญหาขยะตกค้างสะสม ปัญหามลภาวะและการร้องเรียนอื่นเนื่องมาจากข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ เทคโนโลยีและงบประมาณในการกำจัดมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังขาดการบังคับใช้อย่างจริงจังจากผู้มีอำนาจ ปัญหาขยะยังไม่ได้รับการแก้ไขที่ต้นเหตุ

จากผลการวิจัยนี้ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ควรดำเนินการเรื่องการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการของเสียจากชุมชนที่เป็นรูปธรรมชัดเจน โดยกำหนดเป็นนโยบายแถลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมกำหนดบทบาท ความคุมกำกับให้เอกชนขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการเก็บ ขน และกำจัดเพิ่มขึ้น ควรพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการจัดการฐานข้อมูลขยะมูลฝอยที่มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมต่อฐานข้อมูลภาพรวมของจังหวัดได้ นอกจากนี้ควรมีการกำหนดรูปแบบบริการในการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือทางกฎหมายของหน่วยงานสนับสนุนด้านกฎหมายสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาขยะอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: การจัดการของเสียจากชุมชน / องค์การบริหารส่วนตำบล / นโยบาย

SOLID WASTE MANAGEMENT POLICY OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, CHIANG MAI PROVINCE

RAWEEWAN WANGPHRUEK 4936374 PHPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) PROGRAM IN MEDICAL AND PUBLIC HEALTH LAW ADMINISTRATION

THESIS ADVISORY COMMITTEE: CHARDSUMON PRUTIPINYO, Ph.D.(DEMOGRAPHY), CHET RATCHADAPUNNATHIKUL, Ed.D.(POPULATION EDUCATION), SUTHEE USATHAPORN, D EN D.(HONS) (REGIME 1984)

ABSTRACT

This research is a survey study about solid waste management policy of subdistrict administrative organizations (SAOs) in Chiang Mai province. It is aimed to investigate the policy, situation, potential, levels of importance, and levels of waste management implementation. Questionnaires were used to collect data from local citizens. They were distributed to authorities in charge of public health in 113 SAOs. The number of questionnaires filled out and returned were 109 copies or 96.46 percent by 30 small, 75 medium, and 4 large SAOs. Percentage, average, standard deviation, and chi-square test were used.

The research results indicated that the size of SAOs had some influence on how the policy and local regulations about community waste management were stipulated, but it did not have any relationship with the levels of importance and levels of waste management implementation with a significance level of 0.05, while the amount of population had a relationship with level of importance in waste management with a significance level of 0.05. Of all SAOs, 59.63 percent had stipulated the policy on waste management but only 30.28 percent had local regulations on waste management. The ratio of law enforcement by large, medium, and small SAOs were 100, 56.52, and 25 percent respectively. Most policy on waste management requires household waste sorting and prohibits the burning of waste in public spaces. Regarding implementation of SAO authorities to collect, transfer, and dispose of waste, of all sizes of SAO, 47.71 percent did not collect and 49.54 did not transfer the waste, while 74.31 percent thought that it was important and implemented either by themselves, by persons supervised by local government agent, or authorized person in the manner of service business, either by means of landfill, making compost, or incineration, in order to minimize accumulated waste, pollution, and claims about area limitation. Management technology and budget were still insufficient, relevant statutory policies were not seriously enforced by authorities, and waste problems had not been dealt with from the root cause.

According to the research findings, executives of SAOs in Chiang Mai are advised to launch a strategy to handle with waste management in a more concrete manner. They should define it as a policy and declare to the council of the SAO, promote, assign duties, and require service providers to file an application for certification to collect, transfer, and dispose of. In addition, they should develop a standard information system for waste management that can link to the database of the province. Furthermore, it is advisable to design the channel to provide legal consultation and support to relevant public health agents in order to achieve the effectiveness in waste management.

**KEY WORDS: COMMUNITY WASTE MANAGEMENT /
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION / POLICY**

132 pages